Tvrdohlavý Turek.

Napsal Julius Verne. Aut. překlad Ot. Petrové.

DÍL DRUHÝ.

I. Opětné setkání.

Laskavý čtenář vzpomene si zajisté, že Van Mitten, jsa zoufalý, že nemůže navštíviti zříceniny slavné Kolchidy, projevil úmysl, že si to nahradí prohlídkou starého Phasu, jenž pod méně euphonickým jménem Rion vtéká nyní do Poti, kdež tvoří na pobřeží moře Černého malý přístav.

Avšak náš ctihodný Holanďan musil se ve svých nadějích značně zakrovniti. Nyní věru nejednalo se o hledání stopy Jasona a Argonautů a o návštěvu tedy památných míst, kam odebral se odvážný syn Esonův, aby dobyl zlatého rouna. Ne! Nyní bylo důležitější, aby společnost vyhledala stopu Kérabana, jenž měl býti dopraven na hranice turecko-ruské.

To bylo novým zklamáním pro Van Mittena. Bylo již pět hodin večer. Mělo se odcestovati příštího dne 13. září časně z rána. Z Poti mohl Van Mitten spatřiti jenom obecnou zahradu, v níž vypínají se zříceniny staré pevnosti, domy, vystavěné na pilotách, kdež sídlí obyvatelstvo, pozůstávající asi ze šesti neb sedmi tisíců duší, široké, příkopy vroubené ulice, v nichž neustále koncertují sbory žab, a přístav, jemuž ohromný maják dominuje.

Van Mitten byl všecek zoufalý, že zbývá mu tak málo času, leč nemohl se jinak rozhodnouti, než že opustil co nejdříve město, ležící uprostřed močálů Rionu a Capatši. Tak alespoň nemusí míti strach, že si uloví nějakou nebezpečnou úprečku, jíž se jest v těchto nezdravých pobřežních krajinách co obávati.

Zatím co Holanďan zabýval se podobnými myšlénkami, hleděl Ahmet nahraditi poštovský kočár, jenž byl by ještě dlouho konal dobré služby, kdyby nebylo trestuhodné neprozřetelnosti jeho majitele.

Nebylo ani pomyšlení, aby byl v nepatrném městečku nalezen jiný cestovní kočár. Nejvýše tak nějakou ruskou "perekladňu" neb "arabu" bylo by zde lze získati, avšak tyto povozy jsou jen více méně primitivními kárami beze všeho pohodlí a nejsou tedy k cestování spůsobilé. I kdyby byli zapřaženi do nich nejsilnější koně, přece neujížděly by s takovou rychlostí jako poštovní kočár. Proto též bylo se obávati mnohého opoždění.

Nicméně musíme připomenouti, že Ahmet nebyl na rozpacích stran volby nového povozu. Okamžitě však nebylo lze dostati ani kočárů, ani kar. Poněvadž mu záleželo na tom, aby co nejdříve dohonil strýce a zamezil, by jej tvrdohlavost neuvedla do nových nepříjemností, proto se rozhodl, že vykoná těchto dvacet mil z Poti až k hranicím turecko-ruským koňmo. Byl dobrý jezdec a Nizib doprovázel ho již častěji na vyjížďkách. Van Mitten též poněkud se vyznal v jízdě na koni a ručil v případě tom též za sluhu Bruna, jenž zdálo se však býti dosti nevděnepodobno.

A to umluvili se všichni čtyři, že odklusají příštího dne z rána, aby dostali se do večera na hranice.

Pak psal Ahmet dlouhý dopis bratrovi Sélimovi, jenž počínal svým těmito slovy:

"Drahá Amasie!" Vyprávěl mu průběh celé cesty a jaká nehoda stihla je v Poti, proč byl odloučen od strýce a jak doufal jej zase nalézti. Dodal však, že návrat jeho nebude tímto dobrodružstvím nikterak opožděn, neboť bude lidi i zvířata ve zbývající cestě jak náleží popoháněti. Proto také doporučoval co nejvíce, aby s otcem a Nedžebou byla v lhůtu ustanovenou ve Skutari, ba raději ještě poněkud dříve, tak aby setkal se s ní ihned při svém návratu.

Koráb, vykonávající pravidelnou poštovní službu mezi Potí a Oděsou, měl odnésti onen dopis již příštího rána. Za osmačtyřicet hodin dojíti měl tento list na ustanovené místo a snad přitisknut býti na bušící srdéčko Amasie.

A zatím, kdy takto psal, aby upokojil Amasii, co činil as ctihodný Van Mitten?

Van Mitten, povečeřev v hotelu, procházel se zvědavě ulicemi v Poti, Ústřední zahradou, podél nábřeží a přístavních hrází, jež byly právě dostavovány. Byl však sám. Tentokráte neprovázel ho Bruno.

A proč asi nekráčel Bruno vedle svého pána a nečinil mu uctivé, avšak správné poznámky v příčině kynoucích nebezpečí na další cestě?

Bruno měl totiž nápad. Nebylo-li v Poti ani kočáru poštovního, ani cestovního, snad byla tu aspoň nějaká váha. Nuže, zde a nikde jinde nenaskytovala se zhublému Holanďanovi příležitost, aby se zvážil a porovnal nynější svou váhu s vahou dřívější.

Milý Bruno opustil tedy hotel, nezapomenuv vzíti s sebou průvodce svého pána, kdež zaznamenán byl poměr holandských liber k vahám ruským, jichž neznal.

Na přístavních nábřežích, kdež koná se celní prohlídka, bývá vždy několik širokých vah, na nichž může se člověk pohodlně zvážiti.

Ohledně toho Bruno tedy nebyl na rozpacích. Za několik kopějek vyhověli zřízenci milerádi jeho nápadu. Když byli dali na jednu plošinu váhy značné závaží, vystoupil Bruno, ač ne bez jakéhosi tajného nepokoje, na plošinu druhou.

Ku své velké nelibosti postřehl, že plošina se závažím dopadla k zemi. Ač Bruno hleděl tlakem a nadýmáním se svou plošinu zatížiti, přec se jazýček ani nepohnul.

"K šlaku!" zabručel. "Toho jsem se obával!"

Poněkud menší závaží bylo dáno na místo prvého.... Plošina s Brunem se však ještě nepohnula.

"Je-li možná!" zvolal Bruno, cítě, že hrne se mu všecka krev k srdci.

V témž okamžiku utkvěl pohled jeho na dobráckém obličeji, kdež zračila se laskavost vůči němu.

"Pane!" zvolal.

Byl to skutečně Van Mitten, jenž se náhodou procházel na nábřeží a stanul právě na místě, kde se Bruno vážil.

"Pane!" opakoval Bruno. "Vy zde?"

"Ano, já ve vlastní osobě," odtušil Van Mitten. "S radostí pozoruji, že se právě....."

"Vážím..... ano!"

"A výsledek této operace?"...

"Výsledek této operace jest, že nevím, zdali vůbec jest nějaké tak lehké závaží, jež by naznačovalo, jak jsem nyní lehký."

A Bruno vyřkl tato slova s bolestným přízvukem, jenž zasáhl Van Mittena jakožto výčitka přímo do srdce.

"Cože!" pravil. "Od našeho odjezdu byl bys již tak zhubeněl, ubohý Bruno!"

"Uvidíte, pane!"

Skutečně bylo položeno na plošinu třetí závaží, jež bylo ještě mnohem menší, než obě předešlá.

Tentokráte váha se pohnula a obě plošiny stanuly v téže, vodorovné čáře.

"Konečně!" prohodil Bruno. "Avšak jaké jest to závaží?"

"Ano! Jaké jest to závaží?" opakoval Van Mitten. Všeho všudy obnášela váha Brunova čtyři pudy, o nic více a o nic méně.

Van Mitten ihned uchopil cestovní knížku, jíž mu Bruno podával, aby vyhledal tabulku, kdež jsou zaznamenány váhy a míry obou zemí.

"Nuže, pane?" tázal se Bruno, jehož zvědavost se mísila se slueconomou dávkou úzkosti. "Jak těžký jest ruský pund?"

"Rovná se as půlsedmnáctému pundu holandskému," odvětil Van Mitten po krátkém výpočtu z paměti.

"To činí?"

"To činí přesně pětasedmdesát a půl pundu, čili stojedenapadesát liber!"

Brunovi vydral se z prsou zoufalý výkřik a seskočiv s plošiny váhy, zdrcený usedl na nejbližší lavici.

"Stojedenapadesát liber!" opakoval několikráte, jako by byl devátou část svého života ztratil.

Skutečně vážil Bruno před odjezdem osmdesát čtyři pundy, čili stoosmašedesát liber, nevážil však nyní leč sedmdesát pět a půl, totiž stopadesát jednu libru. A to za dvacet šest dní při cestování, jež bylo bez skutečného strádání a únavy poměrně snadné. A nyní, když už toto zlo počalo, kdy ukončí? Co stane se z bříška, jež Bruno sám vypěstoval a po 20 roků, díky výborné hygieně, zaokrouhlil? O mnoho-li pozbude ještě na své obyčejné tělnatosti,— zvláště nyní, když bude postrádati i poštovního vozu, a to při cestách pustými krajinami, kde hrozí mu únava a nebezpečí? Jak a za jakých okolností skončí as tato pošetilá cesta?

To byly otázky, jež kladl si úzkostlivý služebník Van Mittenův. A tu viděl v duchu různé vyzáblé postavy, uprostřed nich pak Bruna nepoznatelného, proměněného v kočujícího kostlivce.

Proto též bez nejmenšího váhání rozhodl se k něčemu. Povstal, odvlekl Holanďana, jenž nebyl by měl síly, aby mu byl odporoval, a zastaviv se právě v okamžiku, kdy měli vkročiti do hotelu, pravil:

"Pane, vše má své meze, ba i lidská hloupost! Nepojedeme dále!"

Van Mitten přijal toto prohlášení se svým obyčejným klidem, jejž nic nemohlo zkaliti.

"Jakže, Bruno," odpověděl, "v tomto ztraceném koutku na Kavkaze máme zůstati?"

"Ne, pane, ne! Navrhuji vám pouze, abychom nechali milého Kérabana zcela dle jeho libosti vrátiti se do Cařihradu, kdežto my vrátíme se klidně po některé parolodi potijské. Z moře ne onemocním ani já ani vy, a já aspoň nebudu vydán nebezpečí, že ještě více zhubnu, což by se mně docela jistě přihodilo, kdybych za těchto okolností dále cestoval."

"Tento náhled jest s tvého stanoviska snad zcela rozumný, ne však s mého. Opustiti přítele Kérabana, když byly již tři čtvrti cesty vykonány, — to vyžaduje skutečně trochu odvahy!"

"Pan Kéraban není vaším přítelem," namítal Bruno. "Jest přítelem Kérabana, a toť vše. Dále není a nemůže býti mým přítelem a já neobětuji mu zbytek své tělnatosti, abych uspokojil vrtochy jeho sebelásky! Pravíte, že jsme již tři čtvrti cesty vykonali; toť pravda, avšak čtvrtý díl zdá se mi poskytovati ještě zcela jiných obtíží, ježto vede polodivokou krajinou. Nepřihodilo se vám sice dosud nic nepříjemného, ale opakuji vám, mějte se na pozoru, neuposlechnete-li mne! — Přihodí se vám neštěstí!"

Tato Brunova jistota, s jakou mu prorokoval, že se mu přihodí neštěstí, z něhož dobře nevyvázne, znepokojila Van Mittena. Tato rada věrného služebníka byla s to, aby naň měla jakýsi vliv. Věru, cestovati za ruskými hranicemi, málo navštěvovanými krajinami pašalíku trapezuntského, severní Anatolií, jež vymyká se téměř úplně autoritě turecké vlády, — to stálo již věru za trochu rozmýšlení. Proto též, při své trochu slabé povaze, Van Mitten cítil se býti zviklán ve svém předsevzetí, což Brunovi neušlo, tak že jal se ještě více naléhati. Uváděl důvod za důvodem, poukazuje na svůj příliš již široký oděv, na svůj pás kolem břicha, každým dnem se zmenšujícího.

Lichocením a přesvědčivou výmluvností, vyplývající z nejvnitřnějšího vlastního přesvědčení, podařilo se mu konečně pohnouti Van Mittena tak dalece, že s ním souhlasil, pokud se týkalo nutnosti, aby svůj osud oddělil od osudu přítele Kérabana.

Van Mitten přemýšlel. Naslouchal pozorně, kývaje hlavou, a když byl tento vážný hovor skončen, nebyl již zdržován ničím, než obavou před bouřlivým výstupem s nenapravitelným cestujícím.

"Nuže," započal znovu Bruno, mající na všechny námitky vždy pohotově odpověď.... "Jelikož není zde více Kérabana, nechme zdvořilost stranou a nechť dohoní jej jeho synovec Ahmet sám na hranicích!"

Van Mitten potřásl záporně hlavou.

"V tom brání nám jediná překážka," pravil.

"Jaká?" ptal se Bruno.

"Opustil jsem Cařihrad téměř bez peněz a nyní jest má tobolka prázdna!"

"Nemůžete nechati si poslati postačitelnou částku z banky cařihradské?"

"Ne, Bruno, toť nemožno.... Moje jmění nemůže ještě býti z Rotterdamu v Cařihradě deponováno....."

"Proto tedy scházejí nám potřebné peníze k návratu?....." tázal se Bruno.

"Jest naprosto nezbytno, abych obrátil se v té příčině na svého přítele Kérabana!" odtušil Van Mitten.

To ovšem nemohlo uspokojiti Bruna. Až shledá se jeho pán s Kérabanem a sdělí mu svůj záměr, nastane jistě prudká hádka a Van Mitten nebude v ní vítězem. Co činiti? Obrátiti se přímo na Ahmeta? Ne! To bylo by marné. Ahmet nevzal by nikdy na svou zodpovědnost, aby poskytl prostředků Van Mittenovi k opuštění svého strýce! Na to nebylo lze pomýšleti.

Nuže vizme, k čemu se po dlouhé debatě pán se služebníkem rozhodnul. Opustí s Ahmetem Poti a dohoní Kérabana na ruskotureckých hranicích. Zde, pod záminkou zdraví, při předpokládání přílišné námahy, sdělí Van Mitten, že jest mu nemožno pokračovati v další podobné cestě. Za těchto okolností nebude moci Kéraban naléhati a nebude se zpečovati, aby poskytl mu potřebné peníze, by mohl se po moři vrátiti do Cařihradu.

"Nevadí!" myslil si Bruno. "Hovor o tomto předmětu mezi mým pánem a Kérabanem neobude se tak lehce!"

Oba vrátili se do hotelu, kdež vyčkali Ahmeta. Nezmínili se mu ani slůvkem o svých záměrech, jež by byl nepochybně chtěl vyvrátiti. Povečeřeli a šli spat. Van Mittenovi se zdálo, že Kéraban seká ho na drobno za nádivku do paštiky. Všichni probudili se časně ráno a nalezli před vraty čtyři osedlané koně.

Bylo zajímavo viděti, jak tvářil se Bruno, když musil se na svého "oře" vyšinouti. Nová příčina k záští proti Kérabanovi. Avšak nebylo možno jinak cestovati. Bruno se tedy podrobil. Na štěstí jeho "oř" byla stará herka, neschopna plašiti se; Van Mittenův a Nizibův kůň nevzbuzovali též nijakých obav. Jediný Ahmet měl dosti ohnivé zvíře; avšak jakožto dobrý jezdec neměl jiných starostí, než aby zamezil mu v jeho rychlosti, by Van Mitten s Brunem a Nizibem příliš pozadu nezůstávali.

Opustili Poti v pět hodin ráno. V osm hodin posnídali v městysi Nikolaji, urazivše dvacet verst cesty; podruhé posnídáno bylo o patnáct verst dále, kolem jedenácté hodiny v Kyntriši, — a kolem druhé hodiny odpůldne, o nových dvacet verst dále, stanuli v Batumu, v oné severní části Lazistanu, jež k Rusku náleží.

Tento přístav byl druhdy přístavem tureckým a leží velmi výhodně na ústí Čoroku, jenž jest Bathysem starých národů. Jest mrzuto, že Turecko jej ztratilo, neboť tento rozsáhlý přístav, jsa opatřen dobrým kotvištěm, může pojmouti velký počet korábů. Město samo jest pouze velikým bazarem, vystavěným ze dřeva a táhnoucím se hlavní ulicí.

Avšak ruka Ruska, jež zasahuje vždy více a více do krajů zakavkazských, zmocnila se Batumu tak, jako zmocní se později posledních hranic Lazistanu.

Zde nebyl Ahmet tedy posud doma, jak by tomu bylo bývalo ještě před několika lety. Musil překročiti Gunie na ústí Čoroku a dvacet verst od Batumu městečko Makrialos, aby dosáhl hranice, ještě deset verst vzdálené.

Na tomto místě, na pokraji silnice, čekal jistý muž za otcovského dozoru čety kozáků. Obě jeho nohy spočívaly na hranici turecké, a on sám byl ve stavu spíše pochopitelného než popsatelného rozhořčení.

Byl to milý Kéraban.

Bylo šest hodin večer a od půlnoci minulého dne, — právě v okamžiku, kdy vydán byl za hranicemi rusko-tureckými na svobodu, — dosud se nauklidnil.

Dosti bídná chatrč, na pokraji silnice, chatrně zařízená, špatně pokrytá, špatně uzavřená a ještě hůře zásobená potravinami, sloužila mu za přístřeší, či spíše za útulek.

Půl versty od ní zpozoroval Ahmet svého strýce, Van Mitten svého přítele. Pobídli koně a za chvíli stanuli několik kroků od něho.

Kéraban, přecházeje sem a tam, gestikuluje a hovoře sám se sebou, jelikož nebylo zde nikoho, kdo by mu odporoval, zdál se, že druhy své ani nepozoruje.

"Strýče!" zvolal Ahmet, podávaje mu ruku, zatím co Nizib a Bruno drželi jeho i Van Mittenova koně. "Strýče!"

"Příteli!" dodal Van Mitten.

Kéraban uchopil oba za ruce a ukázav na kozáky, již se procházeli na kraji cesty, zvolal:

"Po železnici! Ti bídníci mne přinutili, abych jel po železnici! Mne!..... Mne!"

Pokračování.

Co vidíme, tomu věříme. Zkušenost jest nejlepší učitelkou. Kdo pozná, že reumatismus, pakostnice, cukání v údech aneb jiné nastuzením získané bolesti po užití Anker Pain Expelleru zmizí, ten bude jako mnozí jiní v něj věřiti a těšiti se, že konečně ten pravý prostředek našel. Pouze 15c. a 50c. za láhev.